

vsak goldinar posrednjega davka bi prišlo 8 kr. šolske doklade. To ni veliko, če se pomisli, da se za druge manj koristne naprave, kot je pa ljudska šola, viši doklade plačujejo. (Dalje sledi.)

Šolsko obzorje.

Iz Notranjskega. (Okrajni učiteljski zbor v Planini dne 20. in 21. septembra.) Na dnevnem redu so bile sledeče točke:

1. Učni načerti. 2. Kakošen naj bode občni zbor učiteljski v duševnem in telesnem obziru? 3. Poročilo o okrajni učiteljski bukvarnici in pojasnilo o društvu „Šoli“ v Idriji. 4. Ali je sedanja nedeljska šola potrebna ali ne? Ali kaj koristi? Ali naj se opusti? Kaj namesto nje? 5. Ali je pričakovati, da bodo krajni šolski sveti kdaj poprijeli se svoje važne naloge in sodelovali z učiteljem na blagor šole? Kaj je učitelju mogoče v tej zadevi storiti? 6. Red in mir pred in med naukom in po nauku. 7. Razgovori o učnih predmetih. 8. O učnih pomočkih. 9. Ali je po vpeljavi novih šolskih postav poznati kaj napredka pri šolstvu? Kaj je največi zadržek natančni izpeljavi teh postav? Kaj naj stori in poskuša učitelj v tej zadevi? Kako se mladina kaže pri sedanjem spremenjenem nauku? 10. Ali se v ljudski šoli gledé omike, redoljublja, zdravja, snage, sedaj zadostno stori? Ali je moč več doseči? 11. O vpeljavi novih šolskih tiskovin. 12. Nasvetje, želje, pritožbe i. t. d.

K zboru se je sošló z g. Stegnarjem vred, ki je kot okrajni šolski nadzornik skupščini predsedoval, 12 učiteljev logaškega okraja. Kot gosta sta bila pričujoča postojnski učitelj g. Dermelj in sedanji štajerski učitelj Lapajne. Zborovanje se je 20. sept. pričelo ob 3 popoldne in je trajalo ta dan do 6. ure zvečer. 21. se je zborovalo od 8 zjutraj do 1 popoldne, in od 2 — 5 popoldne. Zbor je pričel pervesednik s serčnim pozdravom na vse došle svoje učitelje, zlasti na omenjena gosta. O prvi točki je poročal Lapajne, ter podpiral svoje, na podlagi obstoječih šolskih postav izdelane učne črteže. Akoravno je povdarjal, da vlada od nas toliko žertve zahteva, da duh časa in koristi zanemarijene ljudske omike tirjajo, da učitelj obilo obilo podučuje; vendar so število učnih ur na teden za nerazdeljeno enorazredno ljudsko šolo znižali od 30 na 24 ur, rekoč, da zarad daljave do šole, zarad mraza, zarad paše in poljskih del, starši nikakor ne bodo dopustili, da bi bili njihovi otroci toliko časa v šoli. Takisto se je iz ravno teh vzrokov pri I. oddelku na razdeljenih enorazrednih ljudskih šolah namesto 13 ur odločilo le 12, in pri II. (višem) oddelku namesto 19 pa 15 ur na teden. Učni črteži za 2-, 3- in 4razredne ljudske šole sprejeli so se po nasvetu poročevalca enoglasno.

O drugi točki poročal je sam g. nadzornik. Govor njegov priobčuje „Tov.“ Tudi gospod Poženel, učitelj v Črnem verhu, je to vprašanje pisмено rešil.

O okrajni učiteljski bukvarnici v Idriji poročal je knjižničar Lapajne: Število knjig se je v tekočem letu pomnožilo na 115. Darovali so jih šolski dobrotniki mnogo in tudi nekoliko vlada. Med dobrotniki naj bodo omenjeni p. n. gospodje: Pleško, sodnijski pristav v Kamniku, Ant. Kacin, duhoven v Ternovem, nadzornik Stegnar, učitelj Vovk v Cerknici, pisar Lapajne v Planini. Časopise imela je bukv. sledeče: „Tovarša“, „Verteca“, „Pravnika“,

„Schulbote“, „Verordnungsblatt“ naučnega ministerstva. Knjižničar je posojeval: „Slovensk. gospodarja“ in „Besednika“. Materijalni stan je ta-le: Dohodkov je bilo čistih le 16 goldinarjev. Stroški pa so znašali za naročnino časnikov, za nakupovanje in vezanje knjig in druge potrebsčine 35 gold. Ker bodo družabniki težko pobotali bukvarnični dolg, moral bode knjižničar iz svojega žepa to storiti — na blagor šolstva.

Vdeleževali so se pri knjižnici vsi učitelji logaškega okraja, akoravno vsi doneskov odrajtovati niso mogli. Po dokončanem sporočilu določili so se časniki za prihodnje leto in tudi red, po katerem bodo hodili od učitelja do učitelja. Poslednjič se je naprosil gospod nadzornik, da bi on vredoval v prihodnjem letu bukvarnico namesto učitelja Lapajne-ta, ki zapusti Idrijo in se preseli na Štajersko.

O 4. točki — nedeljska šola — je spregovoril gosp. Požar, učitelj logaški. On meni, da je nedeljska šola zaradi tega na kmetih nepotrebna, ker mladina v to šolo hoditi ne mara, in dokazuje, da se v mnogih krajih prav slabo ali celo nič ne obiskuje, ter nasvetuje da bi nehala. Ko se potem ta stvar tako razjasne, da vsled ukaza od 12. julija l. 1869. bode nedeljska šola še ostala do konec šolskega leta 1871 — 72, in ko drugi učitelji terdó, da v nekterih krajih mladina pridno dohaja v to šolo; sklene se, da v tej stvari ostane v log. šolskem okraji pri starem. Opomne se tudi, da nedeljska šola more biti namesti tistega poduka, katerega omenja §. 13. učnega in šolskega reda od 20. avg. l. l. za šolsko mladež od 12. — 14. leta.

O 5. točki — krajni šolski sveti — je tudi g. Požar prvi omenjal. A tudi drugi gospodje učitelji so se živo razgovarjali o tem vprašanji. Iz vseh govorov se je posnelo, da krajni šolski sveti ne umó svoje važne naloge in nimajo veselja do šole. Učitelj mora po postavi svoje želje najpervo razodeti krajinim šolskim svetom. A kako žalostno je to, ako so ti svetovalci gluhi in slepi za vse, kar učitelj nasvetuje in prosi za blagor svoj in blagor šolstva?! Obžalovali so zopet vsi učitelji pri tej priložnosti, da so duhovni merzli in nekteri celo sovražni šoli. Prav nevoljno so nekteri pripovedovali, kako strastno so se nekteri jeli obnašati kot sovražniki šolstva in učiteljstva. Res žalostno, pa resnično!

Sklenilo se je poslednjič v tej zadevi to - le: Vsak učitelj naj se z vladnim podučevanjem potruži, da si srenjske može za šolo ogreje. Ako bi vkljub temu ničesar za šolo storiti ne hotli, ako bi tudi najpotrebnejših reči ne preskerbeli, porabi naj učitelj postavno pot, namreč pritoži naj se pri okrajnem šolskem svetu, in ako se tù ničesar ne zgodi, odperta mu je pot do deželnega šolskega sveta. Z duhovniki naj se pa ravna tako, kakor se spodobi vsakemu omikanemu človeku, h katerim se pač učitelj mora prištevati.

O 6. vprašanji poročal je g. Petrič, učitelj v Grahovem. Razložil je nam prav mikavni način, po katerem se ravna, da ima otroke prav pazljive pri poduku. Zlasti način, po kojem se varuje raztresenost pri branji, je zelo zanimiv. Ker toraj ne vtegnem te stvari razpravljati, bode morebiti g. Petrič blagovolil svojo metodo v „Tov.“ razjasniti.

O učnih predmetih in učnih pomočkih (7. in 8. točko) podučeval je g. nadz. nazoče učitelje, kako naj obravnavajo ta ali uni predmet in kterih učnih pomočkov naj se pri posamnih naukih poslužujejo. Vsa lepa vodila, ktera jim je pripovedoval, ne morem to zaznamnovati; obžalojem le, da je čas prenašlo teklo, da bi ga bili še dalje poslušati mogli, kar smo vsi

serčno želeli. Ostalih točk se ni moglo pretresovati, ker je bil čas naglo minul. Pri skupnih objedih, večerji, zajterku, kosilu — za ktere se je naš predobri g. nadzornik le preveliko škodoval, bilo je prav živahno. Napitnice, govori, petje veršilo se je drugo za drugim tako ljubo, da bode ta shod vsem v prijetnem spominu ostal. Zato^{ra}j priserčno zahvalo izrekam gosp. Stegnarju, našemu nadzorniku, za njegov trud in njegovo žrtve, s katero le je bilo mogoče napraviti prijetna dneva v domači hiši tovarša gosp. Božiča, ki je prav gostoljubno svoje brate postregel. Toraj tudi njemu serčna hvala!

Iz Žirov. (Očitna zahvala.) Z veselim sercom naznanjam, da so se učilni pripomočki v naši šoli, katerih število je v treh letih do dvanajst narastlo, zopet pomnožili. Naš občespoštovani in ljubljani okrajni šolski nadzornik g. F. Stegnar je poklonil naši šoli nov zemljevid kranjske dežele, ktere ga je izrisal in založil gosp. nadzornik sam. Zemljevid je zlasti zato hvale in priporočila vreden, ker se na njem vsak političen ali šolski okraj že po različnosti barve spozna; tudi so krajna imena razločno in s tako velikimi čerkami natisnjene, da jih učenci od dalječ lahko razločijo in berejo. Kako veselje pa imajo otroci nad tem zemljevidom, iskaje to ali uno mesto, ta ali uni terg, to ali uno vas — ti, bralec, ne morem povedati.

Druga zdatna pomoč dohaja naši šoli po častit. g. fajmoštru in po g. županu Fr. Blažiču. Po skerbi gosp. fajmoštra vpisana je naša šola že več let v družbi sv. Mohora, in tudi lepoznavski list „Vertec“, ktere ga naša šolska mladina z velikim veseljem prebira, naročili so nam na svoje stroške. In kaj še. Pri nas tudi revni, ubožni otroci niso brez podpore. Župan naš namreč je tako dober, da mi je letos že v tretje po 6 gold. iz srenjske blagajnice dovoliti blagovolil, da nakupim za ta denar revnim učencem bukev, pisalnega orodja i. t. d.

Da si tudi pri nas imena šolskih dobrotnikov v hvaležni spomin v šolsko kroniko vpisujemo, se vendar tudi spodobi, da omenjenim gg. dobrotnikom za hvalovredno djanje javno hvalo izrečem in pristavim: Bog nam daj na Slovenskem obilo enakih šolskih dobrotnikov!

Jos. Čerin.

Premembe v učiteljskem stanu in razpis služeb.

G. Mih. Jost, poterj. pripravnik, pride za podučitelja v Zagorje (pri Savi). G. J. Kernec prestavljen je z Iga na Črnuče. G. Jož. Vovk, podučitelj v Cerknici, se je službi odpovedal. G. Matej Juh, učitelj v Hrenovicah, je umrl.

Na ljudski šoli v Cerknem je razpisana učiteljeva služba z letno plačo 500 gld., ktera se bode poviševala po namenu deželne postave od 10. marca l. 1870, št. 18. Prošnje s potrebnimi dokazi, sosebno se spričevali o pripravnosti za učiteljstvo naj se vložijo naj dalje do 22. decembra t. l., in sicer pri krajni šolski oblastnji v Cerknem. Ko bi ne bilo prosilcev sposobnih za to službo, bo namesto učitelja imenovan podučitelj z letno plačo 300 gld. izmed onih prosilcev, ki dokažejo pripravnost za tako službo. Od c. k. okrajnega šolskega svetovalstva v Tominu, dne 10. oktobra 1871.

Učiteljske službe so še razpisane na Kranjskem: v Čatežu z letno plačo 240 gld. 44 kr.; prošnje se oddajajo pri okrajnem šolskem svetu v Kerknem do 15. t. m.; v Planini (Stockendorf) z 200 gl., pri okrajnem šolskem svetu v Črnomlju; v Zaticini z 210 gl., pri okrajnem šolskem svetu v Litiji do 20. t. m.; v Idriji (podučiteljeva) s 300 gl., pri rudarskem vodstvu do konec t. m.; v Gorjah na Gorenškem s 360 gl., pri okrajnem šolskem svetu v Radolici do 18. t. m.; pri sv. Gregorji z 280 gl., pri okrajnem šolskem svetu v Kočevju do 20. t. m.